

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ an 4-50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor.,
 $\frac{1}{4}$ an 6 cor.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un sir garmond:
odată 14 fl., a doua
oara 12 fl. a treia
oara 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unitatei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Pentru frații din Maramureș.

Publicăm în alt loc al foii apelul preoților nostri din comuna Jeud din Maramureș, cari cer inimilor nobile cărți, spre a înființa cea dintâi bibliotecă populară în țara lui Dragoș Vodă.

Dedați cum suntem poate dela fire, ori poate învățați de împrejurări, de a trece ușor peste astfel de lucruri, — de sigur și apelul acesta va rămânea nebăgat în seamă de o parte bună a cetitorilor, și nu credem, că va fi mare numărul acelor cari îl vor ceti și cetindu-l se vor hotări să și răspundă la el.

Țară frumoasă și românească, cu țărani viteji și puternici, Maramureșul a putut pe vremuri să-și trimită un fiu viteaz al său, ca să pună stăpânire pe plaiurile și mai frumoase și mai roditoare ale Moldovei. Și multă vreme boerii din Maramureș erau vestiți în lungul și latul țării. A venit însă puhoiul cutropitor al străinilor, a venit flămândul ovreu — jid, cum i-se zice pe acolo, — și ca un parazit lihnit și-a vârît tromba veninoasă în trupul țaranului român și l'a supt, până ce l'a lăsat sec. I-a otrăvit mai întâi sângele cu beutura ruinătoare de trup și turburătoare de minți, și când l'a slăbit, l'a slăbănogit, zicând mai bine, și-a pus stăpânire pe el. Și din țaranul vânjos și mândru al Maramureșului, s'au ales niște ființe pipernicite și slabe, pe cari le întâlnești de-a lungul liniei ferate lucrând cu sapa, ori spărgând cărbunii prin băile dela Petroșeni, Vulcan și pe airea. Și din falnicii boerii de odată, azi, parcă numai povestind mai auzi. Puhoiul a subțevă curată și plină de vânjosie, și-a lăsat după sine... potopul. Azi glasul de tânguire după mărirea de odată răsună cu jale dela un capăt al țării până la celalalt. Pretutindeni ovrei scârboși, până și în cătunele celea mai retrase.

În astfel de împrejurări graiul dulce românesc s'a pierdut și domni, pe cele mai multe locuri, se și rușinează a mai vorbi românește. Chiar slujitori ai altarului își fac fală de așidica glasul în public, în o limbă străină. De abia în casa Domnului s'a mai păstrat graiul românesc în toată curățenia și frumșeța sa, și de abia câteva din familiile fruntașe, mai țin la vechile tradiții românești. Și poate miseria, boala aceasta nu s'ar fi lătit așa de amenințător, dacă în seminarul gherlan sau în administrația bisericească a diecesei de Gherla, nu s'ar fi păzit cu sfințenie prea riguroasă principiul, că tinerii din cutare ținut, numai tot în acel ținut pot să fie preoți. Vor fi fost, ori poate vor mai fi și azi considerații, cari cer cu insistență să se păstreze obiceiul acesta, și cunoaștem și noi câteva din ele, — dar nu credem, că un spirit înalt, cu vederi mai largi, cu combinații mai superioare, nu credem că nu va putea afla un espedient pentru curmarea acestui neajuns. Și a sosit timpul, ca acest obicei, nesmintit să se curme cu desăvîrșire. Căci doară o știu cu toții că atunci când se corumpe o rassă, se strică sângele, e o necesitate imperioasă selecțiunea cu elemente viguroase și sănătoase, care să lapede din corp corupția și să reînnoască ființa întreagă.

În Maramureș n'a ajuns lucrul chiar până la acel grad de desperare; dar, până ce nu va fi prea târziu și până ce nu va fi lumina la deget, e de trebuință să se ieie măsurile cele mai energice de apărare. Nepăsarea și indolența sunt rele cari trebuiesc stirpitate din rădăcină, dacă le lăsăm să se încuibă, fac pagube necalculabile.

De aceea ne pare bine, că la glasul Asociațiunii încep a se trezi din amorțeală frații noștri Maramureșeni. Ne pare bine că începutul se face cu comuna Jeud, locul de naștere a preaiubitului nostru Mitropolit. A fost bine ales locul, căci deștepți și însuflețiți sunt și conducătorii acelu

sat și avem nădejde, că și comunele vecine, văzând deșteptăciunea și cuminenția ce o dă cartea, se vor pune pe lucru, își vor aduce aminte de gloria străveche și vor nizu să redeie ținutului acestuia pecetea încă nu de tot ștearsă a românismului de odioară.

Să le ajute Dumnezeu și inimile generoase!

Spre orientare. Mai mulți membri ai comitetului nostru național, intrunindu-se zilele aceste în Arad, au ținut să dea următoarele informații spre orientarea publicului românesc:

1. Pentru fixarea unui program de muncă în fața însemnatelor momente politice ce se anunță în viitorul apropiat și pentru stabilirea mijloacelor de luminare a poporului românesc, comitetul nostru național se va întruni în conferință, nu mai târziu decât prin 10—15 Iulie n.

2. Comitetul nostru național va organiza în timpul cel mai potrivit o serie de adunări publice prin toate ținuturile românești din Ungaria și Transilvania, și în interesul întinsei acțiuni de propagandă ce contemplă va mobiliza toate forțele ce are la îndemână, mesocotinde, ca și în trecut, orice jertfă în marginile puterilor noastre ale tuturor.

3. Vom da, cu toții dovada elementară a credinței noastre cătră steagul partidului nostru, dacă, amintindu-ne în orice clipă, că singur comitetul nostru național poate să fie în situație să hotărască atitudinea neamului românesc din Ungaria și Transilvania în conformitate cu interesele totdeauna bine cumpănite ale politicii românești, — vom aștepta cu conștiința împăcată cuvântul de îndrumare al comitetului, fără de care acțiunile noastre, nu numai că pot să rătăcească ținta supremă a luptei noastre, dar pot chiar să primejduiască prestigiul întregului popor românesc, în momente când acest popor trebuie să dea suprema dovadă a greutateii lui politice, precum și a energiei cu care poate să intervină când interesele lui de afirmare politică reclamă aceasta.

4. Situația politică a țării noastre ne impune azi o deplină încredere în forțele noastre și o perfectă solidaritate în fața evenimentelor. Munca cinstită de luminare a poporului, își găsește, firește, atâtea mijloace cinstitute, cari nu împiedecă pe nimeni să facă totul în marginile inițiativei restrânse a intelectualilor de bună credință și lumi-

nați, fie ei de ori unde. Comitetul nu poate să salute decât cu bucurie, în activitatea lor, pe toți ceice muncesc în cadrele programului nostru național și pregătesc astfel terenul pentru acțiunile generale, cari revin totdeauna inițiativei comitetului. Cu atât mai mare e răspunderea fiecărui membru credincios și cinstit al partidului nostru național, să abată din vreme curentele dușmănoase cauzei poporului cari se anuță de obicei prea stridente decât ca să nu poată fi recunoscute.

Biblia.

Înainte de asta cu câteva luni am făcut întrebare la unul dintre redactorii „Culturei creștine” din Blaj — despre noua ediție a Bibliei. Mi-s'a răspuns la rubrica „Telefon” — că traducerea e gata, urmează acum să se facă tipărirea, care reclamă la tot cazul timp de câțiva ani. M'am bucurat — de sine înțeles — de acest răspuns, pentru că lipsa „Bibliei” am simțit-o mult, cum o simte fiecare preot aplicat în păstoria suflurilor. Când — silit de împrejurări — folosiam pentru trebuințele mele ediția britanică a Noului testament, de câte ori nu mi-se strungea inima de durere, că trebuie să folosesc o ediție falsificată, greșită, în loc de ediția adevărată a Cărții cărților? Și mă gândiam atunci: de ce să fim noi, preoții, condamnați a ne lipsi tocmai de această carte, fără de cunoașterea căreia nici odată nu putem să desprindem activitate pastorală așa cum cere spiritul divinei legi alui Hristos? De ce un simplu baptist să cunoască Biblia mai bine ca mine? Acum mulțămirea Domnului aceste inconveniente dispar, în bisericile noastre acuz își va ocupa locul Biblia, iar lectura principală a preotului, izvorul de inspirație pentru dumnezeiasca lui propovăduire, va fi Biblia!

Cea-ce mă îndeamnă însă la scrierea acestor rânduri e, că vreau să-mi dau părerea cu privire la un lucru și anume: cum trebuie să facem, ca din apariția Bibliei să rezulte folos spiritual *real* pentru toți și pentru toate? Natural, noua tipărire a Bibliei va înghiți spese enorme, iar „Biblia” va fi o carte extraordinar de voluminoasă. Prin urmare răspândirea ei va reclama de sigur timp îndelungat, poate zeci de ani. E în interesul bisericii, e în interesul spiritual al nostru și al poporului încredințat păstoririi noastre însă, ca noua ediție a Bibliei să pătrundă în fiecare sat, ca pretutindeni să reverse lumina eternului Adevăr. Iar aceasta — după părerea mea — se poate, încă în anul cel dintâi al apariției.

Biblia e o carte neîncunjurat de lipsă pentru fiecare biserică, așa cum e neîncunjurat de lipsă Mineiul, Octoichul etc. Prin urmare cumpărarea Bibliei trebuie să se impună fiecărei biserici. Că vor fi biserici sărace — n'are de a face — pentru Biblie trebuie să fie bani din fundul pământului. Altcum, cine stă măcar pe o clipă la îndoaie — că poporul nostru nu s'ar învoi bucuros chiar și la repartiție, când e vorbă de procurarea acestei însemnate cărți? Foarte bun lucru ar face deci — după părerea mea — Ordinariatele, dacă ar trimite Biblia *din oficiu* fiecărei biserici, impunând protopopilor încassarea prețului ei. Unde bisericile sunt mai sărace, acolo se poate încassa în mai mulți ani, în rate mai mici. În acest chip s'ar ajunge acolo, că în timp de un an Biblia ar avea-o fiecare biserică, iar spesele enorme împreunate cu tipărirea ei s'ar încassa în câțiva ani. Pe de-o parte s'ar da un nou avânt propovăduirii cuvântului divin, iar pe de altă parte nici capitalul depus în această întreprindere n'ar zăcea mort, ci s'ar putea folosi din nou pentru tipărirea altor

cărți bisericești, religioase, de cari este trebuință îndeajuns.

Trebuie să ne mai gândim apoi la ceva: cât de folositor și cât de necesar lucru ar fi scoaterea Bibliei în ediție populară, ori cel puțin a „Noului Testament”. Ce hrană sufletească minunată am da în mâna poporului nostru atât de doritor de citirea lucrurilor sfinte! O ediție populară a Bibliei ar avea mare trecere la poporul nostru: dovadă multele exemplare din Noul testament al ediției britanice cari se găsesc în casele țărănilor noștri. Cu cât mai bucuros ar cumpăra țărâtimea o ediție autentică a noului testament, chiar și dacă ar fi cu 100% mai scumpă ca edițiile britanice! Apoi noi, preoții, la tot cazul ne-am da silința să răspândim această ediție — și nu fără rezultat, așa încât la tot cazul nici o astfel de întreprindere nu s'ar sfârși cu fiasco. Sunt apoi și alte mijloace de propagandă, cum e colportajul bunăoară. Un colportaj bine controlat — ce servicii bune spirituale ar putea face bisericii noastre și poporului nostru! Să luăm de pildă Blajul. Acolo în piață, în fiecare Joi vezi colportori, cari vând tot felul de cărți religioase și de literatură populară țărănilor pe prețuri ridicate chiar și cu câte 100% peste prețul de boltă al cărților. De ce n'ar avea și Librăria noastră din Blaj acolo o șatră, care să vândă — Biblia, și alte cărți — pe prețul lor adevărat? Așa și în alte orașe și ținuturi cu librării românești. S'ar face concurență colportorilor, s'ar cruța mulți bani în pungile țărănilor, s'ar lăți gustul de cetit, s'ar lăți cărțile — Biblia populară și altele — cu un cuvânt, din astfel de lucruri neamul românesc numai folos poate avea. Dixi et salvavi animam meam.

Septimiu Popa.

FOIȚA.

O vizită la castelul „Iulia Hașdeu”.

(Continuare).

Felul sau, mai bine zis, stilul ospitalității la castelul „Iulia Hașdeu” e cu totul deosebit: un amestec de grand seigneur, naiv, savant, patriarh bătrân și tinăr artist. Atmosfera întreagă e plină de bunătațe — bunătațe însăși, d-na Hașdeu, — și plină de scântei de spirit — spiritul însuși, d. Hașdeu, — plină de frumusețe — amândoi soții frumoși, prin frumusețea supremă a părului alb.

O așa ospitalitate e o mare favoare, o adevărată binefacere.

Tot timpul dejunului, ilustrul meu amfitrion e un izvor nesecat de învățături adânci și de glume scânteietoare — o activitate de spirit în adevăr prodigioasă. Cercetări filologice și istorice, experiențe și comunicări spiritiste, religiune, filosofie, arte frumoase, îmbrăcate toate în pânza minunată, pe care numai cel mai înalt dar al minții omenești o poate țese, îmbrăcate în poezie — toate sunt cu o egală vigoare îmbrățișate.

Ascult uimit vertiginoasele jocuri ale acestui înalt spirit, toate egal pline de farmecul inspirației și de puterea convingerii. Spiritul acesta jonglează cu corpii

cerești, cum ar jongla cu niște mingi sau portocale

Am uitat cu desăvârșire scopul vizitei mele; mereu am ascultat, și nu mi-a venit în cap să fac vre-o întrebare.

Ne-am ridicat dela masă și am reîntrat în castel. D. și d-na Hașdeu se retrag să se odihnească puțin, lăsându-mă singur în salonul din stânga. Atunci încep să cercetez, unul câte unul, toate amănuntele acestui încântător locaș. În fiecare colț, materia spune o idee. Ies în curte și mă aflu în grădină unde crește o vie de curând plantată; departe înspre apus, se desinează dealurile pe valea Prahovei, pe când față în față, câtră răsărit se ridică la aceeași înălțime dealurile de pe valea Doftanei. E o liniște pătrunzătoare, pe care n'o întrerupe decât lătratul cânilor castelului, — cari își reclamă trailul de hrană și mângăituri dela d-na Hașdeu, și șueratul locomivelor căii ferate. Mă întorc în curte. D-na Hașdeu își îngrijește pensionarii, popoare întregi de pui. D. Hașdeu, care și-a făcut siesta de câteva minute, îmi iese înainte... E mai tinăr chiar decât adineaori și îmi zice:

— Acum, iar sus! sus!

Ne urcăm pe terasa întâia, de-asupra căreia marele donjon își aruncă câtră răsărit umbra. Ne așezăm în fața unei mese. Acum începe să-mi vorbească despre ultimele rezultate ale comunicațiilor sale spiritiste cu Iulia.

De demult încă, fica împărtășește talălui luminile la cari a ajuns ea. Din toate aceste comunicări cari se urmează metodic, va rezulta o operă măreață — o sistemă complectă asupra problemei creațiunii. Savantul poet speră că în curând opera ficei sale va putea fi dată publicului.

Din aceasta vastă operă, d. Hașdeu, depozitarul ei, îmi permite să cetesc câteva pagini miraculoase. Îmi este peste putință, frește să reproduc cât de palid propozițiunile filosofice cuprinse în acele pagini. Mă mărginesc a rezuma înțelesul ce l'am putut eu căpăta din ele...

„Marele Centru”, Lumină și Voință nemărginite, înființează la infinit, isbind Golul, Nimicul. Din isbituri eterne pornesc ființe eterne, produs infinit al unui izvor infinit, voințe infinite, rezultate dintr'o voință infinită.

Este o sistemă materialistă-mistică, a cărei espunere va face desigur epocă în știința umană. Cu o vervă de care numai el este capabil, ilustrul meu amfitrion îmi desvoaltă toată sistemă: este o clădire de ealdă și sublimă fantasmă, întemeindu-se pe cea mai solidă și rece logică. Cu sistemă aceasta, se esplică lămurit toate ipotezele științifice moderne, nelămurite încă. Ea aruncă o puternică lumină asupra teoriei evoluțiunii, atavismului, personalității etc.

După-ce d. Hașdeu m'a înleștat bine în țesătura sistemă sale, îmi zice, privind-mă cu bucuria triumfului:

Masa studenților academici din Cluj. Primim următorul comunicat dela banca „Economul“:

Administrația mesei studenților academici, care e institutul „Economul“ sprijinit de mai multe institute și alți filantropi a organizat-o pentru alinarea mizeriei fără nume, ce bântuie între tinerii noștri dela școlile înalte din Cluj, în urma înmulțirii necesităților în raport cu contribuțiile s'a încheiat la finea anului universitar 1911/12 cu un rest de Cor. 523.82.

Considerând, că întreținerea fiecărui student costă în medie 28 coroane la lună și considerând, că pentru susținerea al lor 25 studenți la masă în semestrul II. al anului școlastic expirat s'au reclamat cheltuieli considerabile, masa se va putea susține potrivit în viitor numai prin o potențată contribuție binefăcătoare acestei instituții.

În vederea misiunii generale umanitare și culturale ce împlinește aici masa universitarilor, care în semestrul trecut a acordat masă la 25 tineri români, iar dela fundarea sa la 450 din toate părțile țării, vă rugăm să binevoiti a apretia, ce perdere publică ar însemna faptul, dacă din lipsa unor nouă contribuții benevole am fi siliți a suprima aceasta instituție și ne permitem a descoperi, că fără un ajutor grăbit cel mult până la 1 Septembrie n. a. c. din partea patronilor mesei, masa nu se va putea deschide la toamnă.

Au contribuit în favorul acestei umanitare instituții: 1. Dela Vasile de Stroescu, mare proprietar 1000 cor. 2. Dela doamnele Leontina A. Roman și dr. Păcurar 40 cor. 3. Dela Florian Cocian, avocat 20 cor. 4. Dela Fam. dr. Ioan Elekes 20 cor. 5. Dela institutul de credit „Patria“, Blaj 200 cor. 6. Dela institutul de credit „Sebeșana“, Sas-Sebeș 100 cor. 7. Dela institutul

de credit „Silvania“, Șimleu 50 cor. 8. Dela institutul de credit „Sătmăreana“, Seini 50 cor. 9. Dela institutul de credit „Selăgiana“, Jibou 50 cor. 10. Dela institutul de credit „Coroana“, Bistrița 50 cor. 11. Dela institutul de credit „Codreana“, Băsești 50 cor. 12. Dela institutul de credit „Aurora“, Năsăud 50 cor. 13. Dela institutul de credit „Arieșana“, Turda 50 cor. 14. Dela institutul de credit „Olteana“, A.-vist 50 cor. 15. Dela institutul de credit „Bistrițana“, Bistrița 40 cor. 16. Dela institutul de credit „Murășanul“, M.-Radna 30 cor. 17. Dela institutul de credit „Crișana“, Brnd 25 cor. 18. Dela institutul de credit „Porumbăceana“, Porumbacul-de-jos 20 cor. 19. Dela institutul de credit „Negoiul“, Porumbacul-sup. 10 cor. 20. Dela institutul de credit „Riureana“, Káp.-Monostor 10 cor. 21. Dela institutul de credit „Cordiana“, Fofeldea 30 cor. 22. Cassa de păstrare din Seliște 50 cor.

Ar fi tare dureros, dacă în situația actuală glasul „Economului“ ar suna în pustiu. Chiar în aceste vremuri scumpe o astfel de instituție e mult prețioasă. Din partea noastră recomandăm cu toată căldura acest apel.

Correspondințe.

Pentru cultura din Maramurăș.

Apel, către inimile nobile, cari doresc deșteptarea poporului maramurășan.

Cu mândrie privim cu toții, către acel străvechi cuib al Românismlui, din care începând cu descălecătorul și întemeietorul Moldovei, au ieșit mulți bărbați harnici, pentru Neamul Românesc.

Dar mai ales, ne îndreptăm privirile

azi, și ne bucurăm atunci, când auzim, că frații noștri maramurășeni, voiesc să rumpă cu nepăsarea lor seculară și să pun pe lucru serios, și se trudesce din răputeri, ca să scoată din întunecime pe frații și părinții lor opincari.

Și oare, prin ce se poate cultiva, prin ce se poate deștepta mai eu deadinsul, dacă nu prin carte? Și Doamne, puțină carte românească a intrat în Maramurăș, atât pentru inteligență, cât și pentru norod!

Iată, aceasta-i cauza primordială, pentru ce aa rămas Maramurășeni, dar mai ales norodul în ignoranță, pentru că n'au avut carte românească la îndemână, afară doar de „Visul Maicii Preciste“, „Epistolia“, „Vămile văzduhului“, „Cazania“, pe cari oamenii fierțatului Todoran dela Gherla; le vindeau sătenilor cu bani scumpi.

Pentru curmarea relelor acestora, despărțământul „Vișău-Iza“ al Asociațiunii, a hotărît în anul acesta, că să înființeze o bibliotecă populară în Ieud, locul de naștere al I. P. S. Sale Mitropolitul Dr. Victor Mihalyi. Aceasta, va fi, cea dintâi bibliotecă populară românească în întreg Maramurășul.

Cea dintâi dăruire de cărți populare s'a făcut de către „Asociațiunea“ dela Sibiu. Dar acestea cărțile, sunt prea puține, pentru un început, cât de modest.

De aceea, rugăm, pe toți prietini sinceri ai țărâniei, să trimeată cărți populare, reviste, broșuri, și alte publicații, pentru înzestrarea cum se cuvine a bibliotecii populare din Ieud. Dăruirile, să se trimeată, pe adresa: preotului-capelan Ion Birlea, Iod, up. Dragomérilva, Maramaros megye.

Toate dăruirile de cărți, să vor semna și prin ziare, publicându-se numele donatorului și titlul cărții dăruite.

— Trebuie să stai de seară aci să vezi o noapte înstelată de pe terasa de sus, ca să pricepi mai bine toate câte ți-le-am spus.

Se înțelege că nu m'ăș fi putut împotrivi la o așa ademenire, dacă nu eram cu dinadinsul împedecat de afaceri. M'am grăbit să mărturisesc ilustrului meu amfitrion adâncă părere de rău ce simțeam că nu mă pot supune unei așa de grațioase porunci.

— Atunci, îmi zise d. Hașdeu, n'ai înțeles nimic. Pentru-ce ai mai venit?

La întrebarea aceasta, mi-am adus aminte, după atâta uitare, de scopul practic al vizitei mele, și promițându-mi în gând să mă reîntorc altădată cu mai mult timp și pe îndelete la fermecătorul castel-templu, am răspuns:

— Am venit... am venit să interviewez pe d. Hașdeu în chestiuni literare.

— Așa? Și anume despre ce?

— Despre starea literaturii noastre și despre sorții ei de progres.

— Atunci, zise d. Hașdeu, n'ai decât să-ți începi întrebările.

— Iată. Doresc a ști: ce credeți d-v. despre literatura românească actuală în genere? Cari sunt personalitățile într'adevăr eminente ale literaturii noastre? Ce dezvoltare viitoare poate spera literatura română, având în vedere starea în care aceasta literatură se află astăzi?

— Foarte bine. Am să-ți spun.

Și luând tonul sigur al omului deprins cu catedra universitară, d. Hașdeu îmi comunică părerile sale, pe cari le voi reproduce cât se poate mai exact.

*

D. Hașdeu crede că literatura unei nații nu se poate ridica la o treaptă în adevăr înaltă, până-când societatea națională și Statul național n'au ajuns la cea mai înaltă treaptă de putere. Societatea noastră și Statul nostru sunt încă pe drumul de sus. Au fost grele pașurile de până acum, grele și fără răgaz. Momentele de liniște și de răsuflare, prin cari trecem astăzi după atâtea veacuri grele, nu sunt decât un scurt popas pe calea destinațiilor noastre. Ideea românismului se întemeiază astăzi printr'un scurt repaus, pentru-ca să pornească, hotărîtă către țelul ei final, către culmea dezvoltării sale.

— Mai sus! Avem încă de mers... mai sus!

E atâta inspirație în glasul savantului poet când grăiește aceste vorbe, atâta voință în tonul lui profetic încât mă simț ridicat fără de voie și pornit cu el către un viitor de glorie românească de strălucire națională — care ori-cât ar fi de depărtat, este real, palpabil, inevitabil.

— Literatura română de astăzi? zise d. Hașdeu zîmbind cu bunătațe... Încercări mai mult sau mai puțin fericite, având mai mult sau mai puțin noroc de izbândă a momentului și datorindu-și mai adese-ori

modei atât succesul trecător cât și împedecarea unui succes mai durabil. Iată un exemplu: Eminescu. Eminescu este incontestabil un talent, cu toate defectele lui; dar Eminescu, deși a avut după moarte norocul de a trece pentru câțva timp la modă, din aceeași cauză, tot din cauza modei, a avut norocul să lucreze sub o direcțiune absolut străină de spiritul românesc, o direcțiune specifică, regională, eterogenă față cu ideatiunea poporului nostru, — sub direcțiunea la modă pe atunci, a unei școli literare — sub direcțiunea școlii pesimiste-schopenhaueriste germane. Afară de forma externă a producerilor lui, adese prea stilată aproape nimic nu este original sau măcar specific românesc. Mai toată opera lui este un răsăd al ideilor pesimiste-schopenhaueriste, cari au făcut modă câțva timp în universitățile germane; e marfa ieftină a studențimii germane de pela mijlocul școlului, în urma confuziunilor politice, redată sub etichetă locală și firește, cu multă dibăcie, tinerimii române — budhismul antic, fiert încăodată în cratița nemțească și de acolo făcut ciorbă a treia-oară într'o oală românească, drept hrană proaspătă pentru întărirea nouelor generațiuni.

— Nu, nu! adaogă d. Hașdeu... Eminescu a avut talent, dar e departe de a se putea numi un mare poet național.

(Va urma)

Din Suciag.

Vremuri grele; Recunoștință unguroască.
(Continuare și fine).

Poporul român din Suciag — deși sărac — e un popor solidar, gata de ori ce jertfă, când e vorba de așezămintele lui culturale, de prosperarea lui și a fraților săi de o limbă și un neam. Iși susține școala cu mari jertfe materiale, și acum vrea să-și edifice și biserica mai încăpătoare în care să caute alinarea durerilor și să-și uite măcar pe o clipă de nedreptățile ce le îndură din partea celor străini de limbă, neam și lege și să nu fie espus la observări înțepătoare la adresa umilitei clădiri de lemn a bisericii din 1710. Pentru ridicarea acestui Sion românesc în acest cuib primejdios s'a recurs, prin apele, la inimile generoase și la slujitorii altarului Domnului. Acest popor mic și sărac dar cinstit de lege și datini românești e vrednic de ajutorul, după care stigă în aceste zile de grea încercare. E vorba aici de mântuirea unei parohii românești primejduite, a cărei poporeni nici măcar la cumpărare de pământ pentru hrana de lipsă nu pot ajunge din pricina dragostei prea mare a unguirilor din sat.

În toate părțile trăiesc Românii vremuri grele. Trebuie însă să ne stringem rândurile și să sărim cu toții în ajutor acolo unde primejdia e mai mare.

Românii din Suceag, care abia prin colectă publică vor putea să-și ridice o biserică vrednică de a sta alături de trufașa biserică unguroască, sunt cu toată sărăcia lor, conștii de vrednicia lor de Români deșteptați, și nu pot suferi pornirea Ungurilor, de a se considera ca singurii stăpâni în sat și la reuniunile înființate cu ei împreună. Ei s'au ridicat într'un gând, — mândri de în-sămânțata și puterea lor în acele obști comune cu Ungurii, — să rupă de-aecum înainte legăturile de falsă dragoste unguroască, cari s'au folosit de ei până au avut de luptat cu greutate în începutului, dar după aceea și-au luat gânduri de stăpâni asupra lor. O pildă cu aceasta, mai mult, cum în-țeleg Ungurii de pretutindeni, dragostea cu care ne tot îmbie încă și acum.

Cu ruperea legăturilor însă Sucegani nu au făcut totul. Ei au învățat a cunoaște binefacerile vieții întovărășite și de aceea au hotărât să se organizeze în tovărășii deosebite de cele avute cu unguirii, dela cari își scot părțile avute.

Vor înființa mai întâi o reuniune de credit „Raiffeisen“, căutând pentru aceasta sprijinul vre-o unei bănci românești din apropiere.

Vor mai înființa apoi Românii ei de ei și o lăptărie, fiind Clujul din apropiere o bună piață de valorizare a laptelui.

Văzând câtă mândrie românească și câtă putere de viață este în Români, chiar și în așa apropiere de un centru unguroesc ca și Clujul, — mândrie și conștiință deșteptată chiar prin tendința unguirilor de a-i înghiți total, — nu putem să ne pierdem nădejdea în viitorul poporului românesc. Astfel de români însă ar trebui sprijiniți nu numai prin recunoștința opiniei publice, ci și prin darurile inimilor mari, cari ar ajuta pe acești frați strimțerați, măcar la zidirea mai în grabă a bisericii lor, singura păzitoare a ființei lor de Români.

„Un admirator al lor.“

Pentru cei năpăstuiți.

În urma furtunei deslănțuită în 13 Maiu a. e. care a devastat și în cercul Teaca peste 10 comune; inteligența română de aicea s'a întrunit într'un comitet de ajutoare, ca prin sumele colectate, să aline durerile fraților rămași pe drumuri.

Comitetul acesta — constituit din dnii dr. Eugen Bran avocat Teaca, președinte, Nicolae S. Aron protopop Teaca, v.-prezident, dr. Ioan Vescan avocat Teaca și Ioan Russu preot Juda controlori, Emil Birtolon dirigent filiala Bistrițanei Teaca, casar a lansat la diferite adrese 112 buc. liste de contribuire.

Suntem siliți să constatăm, că în timp de 1 lună abea am reprimis 8 buc. dintre cari 4 liste cu răspuns negativ.

Deoarece listele lansate sunt numerizate și casarul e răspunzător pentru ele, rugăm pe toți cari încă nu le-au retrimis până acum, să binevoiască a le trimite la adresa indicată în apel cel târziu până în 1 Iulie.

Totodată ne facem o plăcută datorință cvitând sumele primite până acum, anume: lista Nr. 1.

Dr. E. Bran. adv. Teaca 100 cor. Nic. S. Aron, protop. Teaca 20 c. Dr. I. Vescan, adv. Teaca 60 c. I. Rusu, preot Judamare 40 c. E. Birtolon dir. fil. Bistrițana 20 c. A. Raicu of. de bancă Teaca 5 c. C. Pop șef. lic. la Albina 25 c. G. Ionescu, econom Teaca 1 c. C. Vitez de Zsadányi exec. Teaca 2 c. T. Furdu, peot Logig 20 c. Il. Nicoară scriitor Teaca 2 c. T. Moldovan econom Visuia 1 c. Filiala Bistrițana, Teaca 100 c.

Lista Nr. 4.

I. P. S. Sa I. Mețian metrop. Sibiu 20 c.

Lista Nr. 12.

Colectă dlui A. Boiu dirigent la Albina Medias:

Indiscifrabil comerciant Medias 2 c. M. Popoviciu casar filiala Albina Medias 2 c. A. Boiu dir. filiala Albina Medias 5 c. I. Crăciun comerciant Medias 1 c. I. Fodor paroh Mușna 1 c. I. Jurcă prop. Răvășal 1 c. dr. D. Roman adv. Medias 5 c.

Lista Nr. 33.

„Economul“ institut de credit Cluj 50 cor.

Lista Nr. 65.

Traian Domșa of. Teaca 2. Dl. Nic. R. Rațiu, au colectat cu discul dela credincioși gr.-cat. români din Turda veche 26-37 fil. Depuși la fil. Bistrițana Teaca libel Nr. 287 cor. 511-23 fil.

Colecta Blajului. Suma colectată și deja distribuită 575 c. 58 fil. Total 1086 c. 81 fil.

Primească marinimoșii donatori celea mai sincere mulțumite transmise prin noi din partea nenorociților ajutați.

Teaca, la 24 Iunie 1912.

În numele comitetului de ajutorare:

Emil Birtolon,
casar.

Dr. Eugen Bran,
președinte.

Noutăți.

Examenele dela gimnaziul nostru s'au finit. Azi s'a încheiat anul școlar, cu convenita slujbă de mulțumită lui Dumnezeu; s'au citit clasificările s'au împărțit premiile și apoi băeții au fost trimiși la casele părințești. Mulți talanți și-au adus roadele lor, dar și în pământ mulți, au fost ascunși.

Vești bune. Primim o scrisoare mai lungă, în care se pomenesc cu multă laudă preoții din Sig și Mal, amândouă din comitatul Sălăgiu. În cea dintâi păr. *Laurențiu Sima*, ajutat de bunii săi credincioși a împodobit pompoasa biserică de curând edificată cu toate cele trebuincioase. Văzând apoi starea ticăloasă în care e casa parohială a hotărât și aci și zidit o casă parohială nouă de toată frumuseța, care a costat 14 mii cor. Și toate acestea le-a făcut fără ceartă, fără gâlceavă și fără esecții. Poporul cunoaște glasul păstorului și-l ascultă, căci știe, că-l duce numai la fapte bune. A doua parohie e Mal cu vre-o 175 familii, poporul delăsat și încăpăținat, care n'a avut și nici n'a simțit foloasele ce aduce școala. Cu toate aceste păr. *Paul Nodiș*, multe răbdând și mult asudând, nu s'a retras dinaintea nici unei jertfe, știind că prin școală se pregătesc oameni deștepți, harnici și temători de Dumnezeu, s'a apucat de zidirea școlii și cu ajutorul lui Dumnezeu a și ridicat un edificiu cum puține mai sunt în Sălăgiu. — Corespondentul nostru pune de pildă pe acești bravi preoți, adevărați păstori și părinți ai credincioșilor lor.

La fondul casei meserieșilor împreunate cu hală de vânzare, administrat de „Societatea meserieșilor români din Blaj“, au intrat următoarele contribuiri: Societatea comercianților români din Brașov 100 cor., Ioan Săbădean mare industriaș Brașov 60 cor., Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor Brașov, Elena A. Popovici Brașov câte 50 cor., Diamandi Steriu 30 cor., Nicolae Garoiu Brașov, Vasile Popa maior Brașov câte 10 cor., Nicolae Roșca agent Viena 5 cor., Emanuil Șuiaga preot Lăpușnic 4 cor., Ilie Șandru arândator Cergăulmare, Ioan Popovici preot Berechin, Octavian Tăslăuanu, secretarul Asociațiunei Sibiu, dr. Petru Barbu, director de bancă Caransebeș, George Bitea preot Oarda-de-sus câte 1 cor., Ioan Comșa învățător Bruil 50 fil. În numele comitetului mulțumește G. Precup, președinte.

Vlaicu a câștigat premiul prim de 1500 cor. pentru aruncarea unui proiectil dela înălțime de 300 m. Joi a luat parte la sborul de-a face un cerc cât mai îngust în jurul unei columne; i-a succes foarte bine.

Cadavrul în veci neuitatului Caragiale, după cum se anunță, numai pe toamnă va putea fi transportat la București din locul unde și-a dat ultima respirație.

Călduri mari au învălit ținuturile Spaniei. Păduri uriașe s'au aprins, din cauza grozavelor canicule. Au căzut și oameni victime, iar pagubele se ridică la sute de mii.

Hymen. Olga Dragomir și Dr. Iuliu Vicas fac cunoscută celebrarea cununiei lor religioasă, care se va celebra în 2 Iulie 1912, în biserica gr.-cat. din Cluj.

Expoziție de copii în Rășinari. Reuniunea noastră agricolă sibiană, vrând să contribuie la delăturarea acelor rele, cari împiedecă creșterea pricinuoasă a ființei omești — fiind îndrăjită mai ales de soarta țaranilor noștri — de o vreme încoace aranjează expoziții de copii. Până acum s'au aranjat 6 expoziții de acestea și anume: la 1906 la Apoldul-român, la 1907 în Ilimbov, la 1908 în Poiana, la 1909 în Orlat- la 1910 în Ladu și la 1911 în Lancrăm.

Acum expoziția a 7-a se va aranja în puternica comună Rășinari.

Conducătorii din Rășinari vor fi, nune îndoim, la culmea chemării în această cauză de interes uman.

La aceste expoziții se împart premii de bani și cărți folositoare.

Partea Literară.

La mormântul metropolitului Atanasie Anghel întemeietorul Unirei cu Roma.

(Continuare).

Astfel prin aceasta stântă Unire cu Roma, mlădița, care s'a fost desbinat dela trupină, s'a altuit de nou, spre a se hrăni cu suculele cel dătător de viață spre sfințire; și noi, cei doritori și căutători ai mântuirii, prin darul sfințitor dat prin Duhul sfânt, cel trimis dela Tatăl prin Fiul, am ajuns să ne sfințim, prin sfânta Unire, nu numai noi și sufletele noastre, ci și *limba noastră*, limba veche românească. Și în acest chip, după 17 veacuri s'a restătornicit la noi, prin biserica noastră, harmonia acelor principii de temelie ale bisericii creștine, care le-am văzut așezându-se de cătră sfinții Apostoli, prin cuvântul lui Petru, îndată după primirea Spiritului Sfânt în cea dintâiu zi a celor dintâi Rusale, adecă principiul *creștinătății* și principiul *naționalității*, cari în neturburată armonie trebuie să fie și trebuie să rămâie pentru toate timpurile întărindu-se și deplinându-se unul pe altul, „ca doi brazi într'o trupină, ca doi ochi într'o lumină“.

Dar aceasta mare operă de restaurare, aceasta mare lucrare de regenerare mântuitoare, Iubiții mei Frați, Dumnezeu sfântul a săvârșit-o prin acest umilit călugăr Arhiepiscop Atanasie, care pe aceste tărâmurile ce noi le călcăm azi, a trăit și la urmă în acest mormânt a coborât truditele sale oase, în jurul căruia noi, cu inimile mișcate ne-am adunat sub sfântă bolta ceriului, în amiaza acestei zile de mare serbătoare, ca în rugăciuni să ne închinăm și să ne înălțăm cu sufletul prin cuvânt, spre a arăta lumii întregi, cumcă vrem, cerem și pretindem ca moștenirea părinților noștri: *Mitropolia română unită cu Roma neștirbită să rămână și neatinsă să ni-se lase de ori ce schimbare dușmănoasă.*

* * *

Pentru a completa deplin lămurirea acestor lucruri, să vedem acum, cum și ce s'a întâmplat oare, de pe urma acestei frumoase *uniri* noi ne trezim cu o „desbinare religioasă“ cum zice distinsul academician Maiorescu...?

Mintea potolită și limpede judecătoare ne spune, din faptele dovedite, că la anul 1700 *toți Românii din Țara Ardealului și Țeara Ungurească*, va se zică *toți Românii* de sub stăpânirea Împăratului și regelui apostolic din casa Habsburgilor, *au încheiat unirea cu Roma*. Aici în Bălgărad, la biserica Metropoliei întemeiate de Mihail Vodă Viteazul, s'au adunat în sinod, în ziua de 5 Sept. 1700, întreg clerul și poporul românesc, ca să chibzuiască asupra acestui pas hotărâtor. A fost o adunare poate și mai mare dar de sigur mai măreață chiar de cât frumoasa noastră adunare de azi. Că au venit din toate părțile țării 54 protopi, 1563 preoți și câte trei mireni de frunte din fiecare sat românesc; vr-o 10—12 mii de oameni erau adunați sub conducerea Păstorilor lor sufletești, și în frunte cu unicul lor Stăpân și Cap bisericesc, în frunte cu Metropolitul Atanasie. Și după bună chibzuială *toți* într'un gând și o simțire au primit

sfânta unire cu Roma și *toți protopopii și-au scris numele și au întărit cartea cu pecețile lor.*

Până atunci nici când n-au ținut Românii vr-o adunare așa de mare și de însemnată ca aceasta. De atunci s'au mai ținut adunări românești și mai numeroase cum a fost cea din 1848, când pe „Câmpul libertății“ dela Blaj s'au întrunit 40,000 de Români. Dar o adunare care să ne represinte mai cu dreptul pe *toți* la olaltă, ca aceea unde au fost aproape *toți* preoții și protopopii, alătura de Vlădica lor, și încă și câte trei mireni din fiecare obște bisericească, abia să și poate închipi.

Prin urmare cea ce a hotărât sinodul Unirii cu Vlădica Atanasie în frunte, în numele tuturor și pentru toți Românii de aici s'a hotărât. Cea ce a făcut Metropolitul Atanasie, capul bisericesc al tuturor Românilor din Țeară, pentru toți și în numele tuturor a făcut.

Ar fi fost însă prea frumos, dacă unirea asta ar fi rămas până în capet, așa cum s'a pornit. Nu i-s'a dat însă aceasta fericire așa de rară lucrurilor și alcătuirilor omenești. Lucrarea era așa de sfântă și de bună, încât nu se putea să rămână fără de dușmani, cari să i-se ridice împotriva. Nimic bun și folositor lucru în lume, care să nu-și aibă pismașii săi dușmănoși. Dumnezeu bună și frumoasă a făcut lumea aceasta, și în ea pe om, dar potrivnicul Lucifer, dușmanul binelui și tatăl minciunei din veac, — s'a ridicat răsvrător împotriva lui Dumnezeu, dar o lucrare omenească să nu-și aibă potrivnicii săi?

Doar ura Calvinilor, se va fi stâns? doar Grecii Fanarului vor fi adurmit? Doar dușmanii de veacuri ai poporului nostru se vor fi schimbat peste noapte? Nu!

De abia s'a pornit spre bine biserica românească, liberată de cătușile calvinilor, și pornită spre o lucrare de civilizație pentru poporul de iobagi și s'au trezit *toți* dușmanii ei, buimăciți în primul moment, de avântul ce și-au luat Românii și când după urmașul lui Atanasie: Vlădica Ioan Giurgiu Pataki, care se arăta gata „*să-și verse și sângele pentru mântuirea scumpei sale nații*“ (Șincai, Cronica 1721), urmă la scaunul Vlădiciei, mutat într'aceea la Făgăraș, acel arhiepiscop de Arhiepiscop, care a fost așa de mare, pe cât de mic era numele lui, adecă *Inocențiu Micu dela Sadu*, care se pornise cu gânduri mai mari decât *toți* Vlădiciei românești de orecând, atunci s'au pornit la munca ascunsă a subminării și *toți* dușmanii neîmpăcați ai Unirii.

Cea mai mare pustiire au făcut-o niște călugări vagabunzi, sloboziți asupra satelor noastre de cătră *Sârbii* nesăturați, cari nu se puteau împăca cu gândul, ca limba lor să nu se mai „borborosească“ în bisericile noastre. Călugări întunecați la minte și la suflet eșiți din cine știe ce cuiburi de lenevire a mânăstirilor sârbești și-au luat drumul spre satele noastre, și purtând lumini aprinse și icoane sfinte în comănac păziți de soldați ai graniței sârbești, îmbetau pe bieții noștri creștini cu povești, că li-s'a arătat Maica Precurată lor necuraților apostoli ai negrelor ure de veacuri — și prorociau pierirea în focul nesătans al genei, pentru *toți* cei ce au ascultat de preoții uniți sau ar asculta slujbele lor. (Iorga: Ist. bis. rom. vol. II. p. 129.) Și bieții noștri creștini de bună credință credeau mai în grabă minciunilor acestor întunecați la suflet, decât cuvintelor părintești ale

preoților săi ca oamenii și astfel se turbura sat după sat, biserică după biserică, și se împărecheau creștinii, se certau și se băteau ca orbii, pentru că unii credeau prorocului cu lumini aprinse și cu icoane în pălărie, iar alții nu voiau să creadă minciunile lui îndrăznețe.

Și după ce Marele Inocențiu Micu a întemeiat Blajul, așa cum el la plănuit în mintea lui, cu gândul să facă din el un oraș mare românesc, un focar de învățătură și de cultură, care s'a făcut — a ajungând pentru multă vreme lumina neamului întreg — și după ce în avântul său de mare Păstor s'a pornit cu mare zel ca să înfăptuiască toate făgăduințele legate de Unire, — tocmai pe când el lupta pe la Viena, cu intrigile dibace ale Domnilor celor mari, cari căutau să-i rupă capul, el s'a trezit lovit și din jos, din partea celor pentru cari se zolia ziua și noaptea, fiindcă ascultând de atâțările fără suflet ale călugărilor sârbi, — creștinii prin unele ținuturi se lăpădau cu grosul de unire. Pe când inflacărutul Părinte se lupta pentru drepturile fiilor săi, pe atunci emisarii străini îi luau temelia cererilor sale, subjungându-i nouelor minciuni ce le iscodeau. Pe când El se ostentia să-i slobozească de tot din cătușile umilinței de veacuri, pe atunci trimișii dușmanilor de veacuri le prindeau sufletele în nouele cătuși ale fanatismului, și sub pretextul de a-i scăpa de focul geenei, căutau să-i prindă iar în ghiarale de pradă din cari abia se scăpaseră prin Unire. Astfel eroicul lui suflet lovit și de sus și de jos, văzându-se în conflict tragic, așa zicând cu toată lumea, și cu pretini și cu dușmani, și cu frați și cu străini, își caută scăpare la Roma, la scutul părintesc al Papei, unde după mulți ani de suferință, ars de focul năcazurilor și de dorul fraților de acasă, unde nu se mai putea întoarce, muri, amărît, în Roma dorurilor sale pentru ca să ne lege de ea și prin legătura sfântă celui mai scump mormânt, ce-l avem în țerâna străbună.

Astfel dară nu din *unire* a venit *desbinarea*, ci dela dușmanii de veacuri ai neamului nostru, cari din pismă nedumerită au căutat și au izbutit să ne strice unirea, cât numai au putut.

* * *

Și cum de aici de lângă mormântul celui dintâiu Vlădică al Unirii, ne sboară gândul așa de departe, la Roma, și se oprește lângă peatra rece și atât de părăsită de noi, a mormântului celui mare Vlădică, o fraților iubiți, mi se pare, că nimic nu poate să vorbească nouă mai grăitor decât aceste morminte, cari prin așa de tainice și puternice legături ne leagă pentru totdeauna de Alba-Iulia și de Roma cea străbună. Și-mi vine să nu mai zic nici un cuvânt, ci să tac și să ascult glasul sfânt și nepătruns, ce sună din adâncul acestor comori de morminte, ca un glas din cealaltă lume... glas ca o muștrare părintească, și ca o îmbărbătare de Păstori, în același timp.

Cade-ni-se deci, ca acum, când ne-am adunat din așa depărtări în cetatea atâtor amintiri mărețe pentru noi, spre a măturisi în fața lumii întregi împotriva unei nouă uneltiri, ce se pregătește asupra bisericii noastre, și când ne strângem așa de mare mulțime a credincioșilor, ca să ne facem din de apărare împrejurul drepturilor firești și dumnezeiești ce le avem asupra bisericii noastre românești, — cade-ni-se, Fraților iubiți, ca să ascultăm și glasul celor

ce ne grăiesc de dincolo de mormânt, și pe cari așa de rar ne-am deprins a-i asculta.

Din afunzimea gropii de sub aceasta sfântă cruce mi-se pare mic, că ne vine un glas blând de arhieru care ca de sus din bolta vânăta a ceriului, ne grăiește...

„...Bine-mi pare, că ați venit și aici la locașul odihnei mele neturburate, o dragi fii iubiți ai sufletului meu părintesc- bine-mi pare, că vă văd adunați aici în număr așa de frumos, buni creștini credincioși dimpreună cu preoții voștri cinsiți! Acuși vor fi două sute de ani de când m-am coborît în mormânt și abea de m-ați cercetat vr-odată... Vă mulțămesc din suflet pentru frumoasa cunună de flori, dar mai ales pentru cununa și mai frumoasă a sufletelor voastre, ce în dragoste și sfântă hotărâre ați împletit frățeste aici în sfinte rugăciuni.

Văd că de îngrijorare este plin sufletul vostru, al fieștecăruia, dar eu vă zic vouă, dragii mei: Nu vă temeți! Aduceți-vă aminte de cuvântul Domnului, de atâtea ori isbândit:

„In lume scârbe veți avea, ci îndrăzniți, că eu am învins lumea“ „Să nu se turbure inima voastră, nici să se spăimânteze.“

Tatăl cel ceresc vă iubește pe voi, de aceea vă ispitește și pune la încercare credința și stătornicia voastră!

Și în acestea vremuri, ca în toate valurile lumii acesteia, viu este cuvântul Domnului, care nu înșală și nu poate fi înșelat!

Poruncă nouă dau vouă, dragii mei fii, porunca ce a dat Isus învățăcelilor săi, când se despărțea de ei: „Să vă iubiți unul cu altul. Cum v-am iubit eu pe voi așa să vă iubiți și voi unul cu altul. Intru aceasta vor cunoaște toți, că sunteți ai mei ucenici de veți avea dragoste între voi. (Ioan 13, 34—35.)

Iar acum, când sunteți strimtorați, mai mult ca totdeauna mărturisitiți cu toții, cu cuvântul și cu fapta și cu dragostea cătră Dumnezeu, din toată inima voastră și din toată virtutea sufletului vostru, și Dumnezeu nu vă va lăsa pe voi. Că pe Dumnezeu nime nu'l poate înșela nici cu cea mai fină politică și diplomație.

După Dumnezeu dragoste să aveți cătră *frații voștri*, cătră *toți* frați voștri; cătră cei de aici, și cătră cei de departe; și cătră cei din aceasta și cătră cei din cealaltă grădină a noastră, de care numai un părete subțire, din ce în ce mai subțire și mai străveziu vă desparte, și aproape, foarte aproape trebuie să fie vremea, când și păretele cel subțirel se va lua de tot dintre voi... Asta vi-o spun eu, care acum și mai bine văd lucrurile acelea, cari atâtea veacuri au frământat în deșartă nedumerire mințile noastre.

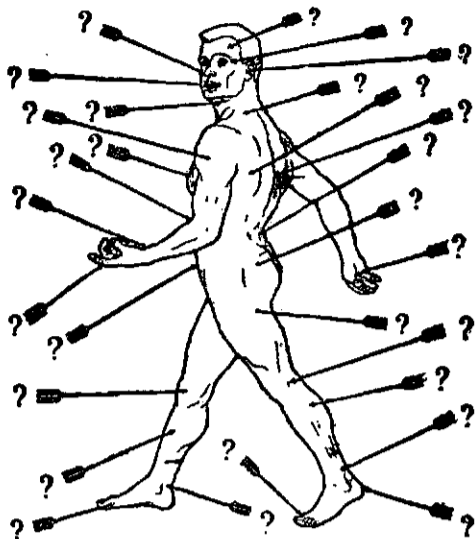
Țesătura acea de fire iscodite anume pentru a ținea cât mai mult despărțită creștinătatea trebuie să se destrame și să se deslușească cât decurând, pentru toate sufletele înțelegătoare, cum pentru noi, cei ce deslegați suntem de legăturile trupești, s'au deslușit!

(Va urma).

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

Te săgetează? (Ai dureri?)

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elsa-hapurile lui Feller, a căror singur producător este **EUGEN V. FELLER**, farmacist de curte, Stubica Centrale Nr. 122 (Zágráb).

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, înțețează durerile; repede și sigur vindecă: reumă, (spure), slăbire de nervi, junghiiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii provenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă e numele «Feller». 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elsa-hapurile-Rebarbara purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgârciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețeală, răgușeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comande să adresăm curat așa:

Eugen V. Feller, apotecar
STUBICA Centrale 122. (com. Zagrab).
(33) 19-24

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecske** — **Indice pentru școlile populare primare**. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porte
Se află de vânzare la **Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva**.

Publicare de concurs.

La Administrațiunea centrală capitulară s'a înființat în mod interimal un post de practicant, cu salar anual de 1200 cor. și 200 cor. relut de cortel.

Cei ce reflectează la postul acesta, să-și îndrepte cererile însoțite de documentele de cvalificațiune, la Administrațiunea centrală capitulară până cel mult în 15 Iulie 1912 st. n.

Informațiuni mai detaiate dă Administrațiunea capitulară.

(72) 1-3

INVĂȚĂCEL.

Să primește în Prăvălia de manufactură și mărfuri curente un băiat care a absolvat 1-2 clase gimnaziale sau asemenea școli.

Pe lângă limba română să recere vorbirea unei limbi a patriei.

A se adresa la

August Stupariu

Blaj

Balázsfalva—Blasendorf.

(71) 2-6

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, sa-loane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

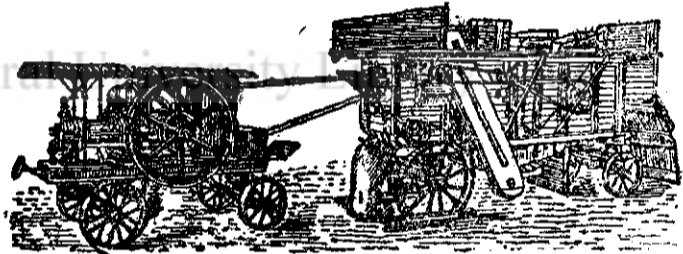
Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 73-104 (Központi városháza mellett).

Verbele auxiliare: sunt, am, voui, de *dr. Octavian Prie* profesor gimnasial în Blaj. Se poate comanda la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj. Prețul 60 fil + 5 fil. porto.

NOUĂ FIRMĂ ROMÂNEASCĂ.

IOAN V. FËT

BUDAPESTA, Nagymező-utca 36. 1/2

Motorcare cu benzin, ulei brut și gaz, dela 3 HP. în sus.

Tot felul de mașini și instrumente agricole, ca: **Trecerătoare cu motor**, mânaj și mâna, pluguri, grăpi etc. Pompe de fântâni și incendiu cu forță motorică. **Mori, Mașini de sămănat cu mâna**, cari în urma ieftinătăței, precisiunei și manuării ușoare sunt indispensabile pentru fiecare agricultor.

Prețuri moderate, catalog ilustrat și preliminar la dorință gratis și franco.

(55) 18-20

Sfatul bun e ieftin.

Cumpără numai mijloace bune pentru spălare, căci numai aceste sunt ieftine la folosire, fiind ele cu spor la întrebuințare și cruță rufele. Te rog, la cumpărarea săpunului ia seama de numele „Schicht” și de **Cerb**: Marca aceasta îți va cruță albiturile de stricăciunea, ce li s'ar cauza prin alte mijloace de spălare netrebnice. Marca aceasta e o garanță a purității desăvârșite.

Praful cel mai ideal de săpun pentru înmuiearea rufelor e: **EXTRACTUL DE SPĂLAT „FRAUENLOB”**.

(68) 5-?

Sfatul rău e seump!

Nu urma sfatului rău, de a cumpăra mijloace de spălat cu „preț de nimic”, cari după exterior seamănă cu săpunul-Schicht. Mijloacele aceste ieftine, sunt cele mai scumpe; stăruim a face atent pe ori și cine, a se feri de ele, pentru că cea mai mare parte din ele sunt necurate, atacă în măsură mai mare mânilor și rufelor, decât murdăria din aceste și dau albiturilor un miros ordinar neplăcut.

Praful cel mai ideal de săpun pentru înmuiearea rufelor e: **EXTRACTUL DE SPĂLAT „FRAUENLOB”**

În secția morburilor de piele dela universitatea Franz Iosef-ina din Cluj, la ordinul directorului prof. Marschalko, se prescriu numai săpunuri igienice de ale lui Heinrich. Calități alese de renume mondial sunt:

SĂPUNUL DE CĂTRAN

(carele a scos din uz produsele străine de acest soi).

Săpunul-chrom ÎMPOTRIVA ASUDATULUI.
Săpunul de pucioasă împotriva mâncării-me și crepăturii de piele.

Împotriva petelor pistrii ale feței scl., cum și în contra atot felul de necurății ale obrazului: **Săpunul-Borax.**

Împotriva căderii părului: **Săpunul de petrol.**

Atară de aceste tot felul de săpunuri medicinale, aflătoare în orice apotecă și drogherie. Preț-curent spedează prompt:

Fabrica de săpun medical **IOSIF HEINRICH** Societate act. în **CLUJ (Kolozsvár).**

(67) 3--?

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—99.

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

(5) 24—52

Director-șef

Dr. Cosmutza.

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul pictorului nostru **F. C. Domșa**. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru colori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc.

Comandele se pot face la

Adresa: **Albumul Bunea — Blaj-Balázsfalva sau Librăria semin.**

Concurs.

Pentru edificarea școlii gr.-cat. din Velcheriu (Mező-Velkér) protopopiatul Pogăceleii se escrie concurs de licitațiune minuendă, ce se va ținea în 16 Iulie a. c. st. n. la 10 ore înainte de amiază.

Doritorii concurenți sunt datori a depune 10% ca cauciune, înainte de începerea licitațiunii minuende — dela suma ofertului lor, în bani gata ori în hârtii de valoare austro-ungară.

Senatul școlastic își rezervă dreptul de a alege dintre întreprinzători pe acela, care ar presta garanția mai mare, și sar vedea mai capace, fără de a lua în considerațiune pe cel mai ieftin licitante, care va da senatului școlastic garanția cerută.

Planul, preliminarul, contractul și condițiunile de licitare se pot vedea în cancelaria parohială din Velcheriu înainte de licitare în ori ce timp.

Velcheriu, 24 Iunie 1912.

Oficiul parohial gr.-cat. al Velcheriului.

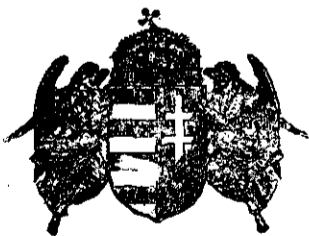
(78) 1—3

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniou Novotny

în **Timișoara-Fabric** 4. 25—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute la partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean „Transsylvania”

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911 K. 5,275,798-23
Capitale asigurate pe viață achitate 5,146,556-86
Sterea asigurărilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127,763,744-
} viață „ 10,921,322-
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2,520,492-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(6) 64—?